

CONSEIL EUROPEEN DES JEUNES AGRICULTEURS

European Council of Young Farmers - Europäischer Rat der Junglandwirte

Ref: CEJA-N-006-2008-EN

Unge landmænd har diskuteret fremtidens landbrugspolitik

Den 7.-10. februar 2008 afholdt CEJA (den europæiske paraplyorganisation for unge landmænd i EU) et seminar i Odense, hvor man drøftede en konkurrencedygtig model for fremtidens europæiske landbrug. På seminaret blev der udformet følgende erklæring.

Indledning

Landbrugets situation har ændret sig markant igennem de senere år. De styringsredskaber der har været anvendt af Kommissionen i de gode tider med overskud af smør og mælk er nu forældede og derfor blevet ændret eller gradvist afviklet. De sidste reformer af den europæiske landbrugspolitik (CAP) kan allerede mærkes: Kravet om braklægning er suspenderet, landbrugsstøtten er for en stor del blevet afkoblet til fordel for øget konkurrence på det frie marked, frugt- og grøntsektoren samt produktionen af vin er blevet underlagt reformer, der har øget markedsorienteringen og mælkekvota-systemet bliver udfaset indtil 2015 som et led i en regulering af markedet.

CEJA mener, at det er nødvendigt at definere en ny landbrugspolitik hvis unge, europæiske landmænd for fremtiden skal kunne møde udfordringerne i landbruget.

Ved seminaret i Danmark gav CEJA unge landmænd fra hele Europa mulighed for at drøfte vigtige emner omkring konkurrenceevne samt at åbne for en meningsudveksling om elementer i fremtidens CAP, der har interesse for unge landmænd. CEJA ønsker at unge landmænd skal skue længere ind i fremtiden og fokusere på at blive mere konkurrencedygtige, når de starter deres landbrugsbedrifter uden dog at glemme deres vigtige multifunktionelle rolle overfor både samfund og miljø. Tiden er derfor inde til at tænke på de udfordringer og muligheder en ny landbrugspolitik frembyder og til at udvikle konkrete ideer til, hvordan man skal tackle de stigende krav fra samfundet og den øgede konkurrence på det frie verdensmarked.

1. Globalisering og international konkurrence

Verden bliver hele tiden mindre og den internationale konkurrence bliver stadig hårdere. Lavere transport- og kommunikationsomkostninger, reducerede handelshindringer og udbredelsen af ny teknologi har tilsammen skærpet den internationale konkurrence. Konkurrencen har lagt et hidtil uset pres på alle økonomiske aktører, herunder ledelse, ansatte og myndigheder. WTO forhandlingerne fortsætter trods mange forhindringer og handelsbarriererne synes at blive nedbrudt mere og mere. I denne situation ønsker unge landmænd en ny europæisk struktur der tager hensyn til bæredygtige fødevareressourcer i Europa og samtidig fremmer udviklingen af retfærdig og fri handel med landbrugsprodukter, der også inkluderer sundhed, miljø, sociale aspekter, dyrevelfærd m.m. i hele verden.

Vi, der er unge europæiske landmænd, mener, at det skal være et mål for europæisk landbrug at være konkurrencedygtigt, både på det lokale og det globale marked. EU må imidlertid bringe sit forslag til torvs ved WTO forhandlingerne og skabe bedre forhold for en fair og fri handel i verden. På langt sigt burde de samme gennemskuelige regler være gældende for alle landmænd i verden. Det er ikke fair at europæiske producenter bliver

udkonkurreret af andre lande, der ikke overholder samme standard indenfor sundhed og miljø, som er gældende i EU. Hvis Europa beslutter sig for at tilbyde sine forbrugere og borgere et højt niveau af fødevarerikkerhed og fødevarer kvalitet bør det blive anerkendt af WTO og taget med i forhandlingerne.

2. Europa og konkurrenceevnen

I marts 2000 satte det europæiske råd i Lissabon sig det mål at gøre Europa til den mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi i verden inden år 2010. Ved at placere konkurrenceevne i hjertet af den europæiske politiske dagsorden har Lissabon-processen som mål at gøre Europa til et mere attraktivt sted for investeringer ved at fremme iværksætter-initiativer og skabe et produktivt miljø, hvor innovationskapaciteten kan vokse og udvikle sig. Senest er Kommissionens innovationsbudget vokset til at være det næststørste budget og et nyt program der skal fremme Europas konkurrenceevne og innovation er blevet søsat og skal løbe fra 2007 til 2013.

I betragtning af de store konkurrencemæssige udfordringer og muligheder i verden finder CEJA det vigtigt at øge synergierne mellem de forskellige EU-medlemslande og at harmonisere produktionsbetingelserne i Europa for at blive mere produktive globalt set. En mulig tilgang til den øgede konkurrence kunne være at opgive at producere på arealer der ikke er rentable og lade markedet tage over. Dette kunne imidlertid resultere i, at områder lægges øde forskellige steder i Europa og ikke i den produktionsdiversitet der er typisk for vores europæiske landbrugsmodel. Det er nødvendigt at bevare denne værditilvækst i alle de europæiske lande for dermed at undgå ensartethed og standardisering.

Endvidere har de mindre begunstigede områder behov for særlig støtte for at bevare deres vigtige rolle i bevarelse af biodiversiteten og beskyttelse af miljøet. Hvis vi ønsker en fortsat landbrugsproduktion i ikke-rentable områder kan disse ikke blot overlades til markeds kræfterne alene, og vi må anerkende de fælles goder, som markedet ikke er i stand til at betale for. Sådanne regioner er vigtige som formidlere af offentlige services hvor disse er nødvendige, men svære at realisere (hjælp til børn eller ældre) og som mål for agriturisme som bidrager til økonomisk aktivitet og social udvikling i Europa og derfor til en bæredygtig konkurrenceevne i overensstemmelse med Lissabon-strategien.

Generelt kan man sige, at i en tid hvor efterspørgslen efter fødevarer er i konstant stigning og hvor de multifunktionelle karakteristika ved landbruget øges med flere og flere serviceydelser frembyder europæisk landbrug store muligheder for at konkurrere globalt. Vi har derfor brug for alle de forskellige typer landbrug for at imødekomme de nye udfordringer, der er forbundet med en konkurrencedygtig europæisk landbrugsproduktion.

3. Landbrug og konkurrence – udfordringer og muligheder for unge landmænd

Det europæiske landbrug har strategisk betydning for den europæiske økonomi. Det er ikke blot et redskab til at nå Lissabon-målene, men også til at følge Göteborg-strategien for bæredygtig udvikling. I forbindelse med Lissabon-strategien kan landbruget imødekomme behovet for støtte til økonomisk udvikling af de landdistrikter, der stadig halter bagefter byområderne. Det er en kendsgerning, at en del af den europæiske fødevarer kæde bliver mere og mere "delokaliseret" og dermed mister enhver forbindelse med lokalområdet. Vi kan observere, at der gennem de sidste to årtier er sket en dramatisk koncentration inden for fødevarerindustrien og detailhandlen, hvorved få virksomheder i hvert land kontrollerer størstedelen af markedet.

Der er en risiko for, at den globale konkurrence vindes af dem der producerer de mindst bæredygtige produkter og dermed har de laveste omkostninger på kort sigt, måske på grund

af social eller miljømæssig dumping. Det kan ikke accepteres af europæiske borgere eller myndigheder. Men den aktuelle situation tillader den uheldige udvikling i vores økonomi på grund af en farlig mangel på gennemsigtighed.

Unge iværksættere inden for landbrug vil gerne spille en rolle i modvirkningen af disse tendenser. De ønsker at udbrede kendskabet til den enestående forbindelse der eksisterer mellem fødevarer og det område de er produceret i. Dermed hjælper de forbrugerne til at foretage et bevidst valg og samtidig få svar på deres spørgsmål.

I den igangværende debat om klima og bæredygtighed – som er et af de store problemer sammen med udviklingen af lokale markeder – kan landbruget afhjælpe lange transporter som er den største årsag til CO₂-udledninger. Landbruget spiller derfor også en vigtig rolle i Göteborg-strategien, der står for bæredygtig udvikling.

Selvom vi finder det nødvendigt at udvikle landmændenes konkurrenceevne og på sigt gøre dem mere uafhængige af støtte, vil vi gerne understrege, at det stadig er nødvendigt med en stærk landbrugspolitik, men på et andet grundlag. Det er vigtigt med en klar ramme for fremtiden for at kunne opmuntre unge landmænd til at investere i produktionsfaciliteter og dermed indføre innovation i landbruget, som vil sikre konkurrenceevnen. Det er afgørende for unge landmænd at de er i stand til at fremtidsplanlægge og foretage langtidsinvesteringer. De har derfor brug for en CAP der sikrer forudsigelighed og hvor den overordnede lovgivning, regler, betalinger og andre betingelser kendes for hele perioden 2013-2020.

En forudsigelig fælles landbrugspolitik bliver stadig mere vigtig, når man tænker på de nye udfordringer i forbindelse med forsyningssikkerhed, der opstår på grund af ændrede globale vilkår med øget efterspørgsel efter fødevarer og stigende fødevarepriser. Europa kan ikke tillade at miste sin landbrugssektor, fordi landbruget leverer sikre fødevarer af høj kvalitet, det beskytter miljøet og spiller en vigtig samfundsmæssig rolle i landdistrikterne. Spørgsmålet er: Er den nuværende fælles landbrugspolitik i stand til at støtte denne form for landbrugsproduktion? Hvis ikke, vil flere og flere mennesker forlade landbruget, landdistrikterne vil blive affolket og Europa vil blive afhængig af fødevarerforsyning fra andre dele af verden med deraf følgende problemer med forsyningssikkerhed og øgede udgifter.

Sidst, men ikke mindst, er det nødvendigt, at de mange ydelser som landmanden i dag leverer til samfundet bliver belønnet tilstrækkeligt. Europa har høje sociale standarder, høj beskyttelse af miljø, biodiversitet og dyrevelfærd og den europæiske fødevarerproduktion bliver til stadighed dyrere. Det er urealistisk at forvente, at landmændene kan producere høj kvalitet til enhver pris. De må modtage tilstrækkelig betaling for deres arbejde. Hvis de ikke gør det, vil færre mennesker arbejde med landbrug og produktionen vil falde. Det vil betyde problemer i en tid, hvor efterspørgslen efter fødevarer stiger og global fødevarer sikkerhed skal sikres. Den fremtidige fælles landbrugspolitik bør derfor tage multifunktionaliteten og dens forskellige aspekter i betragtning og særligt fokusere på de ydelser europæiske landmænd leverer til samfundet sammenlignet med den mindre bæredygtige landbrugsproduktion, der finder sted i andre dele af verden.

4. Styringsredskaber til forøgelse af unge landmænds konkurrenceevne

Samarbejde mellem landmænd, interessenter og institutioner

Hvis vi ønsker at bevare den europæiske landbrugsstruktur med små landbrug der er knyttet til lokalområdet, der holder landdistrikterne i live og samtidig undgår at den samlede landbrugssektor koncentrerer om stordrift og kæmpebedrifter skal vi sikre, at der samarbejdes mellem alle landmænd for at skabe bedre relationer og øget kontraktmæssig styrke, hvilket øger andelen af merværdi for landmanden. Andelsselskaber og andre former for samarbejde mellem interessenterne i fødevarerækeden er en god måde at forbedre deres

situation på ved at give interessenterne mulighed for at kontrollere fremstilling og salg af deres produkter. Transnationale virksomheder kunne være en måde hvorpå man kan tilpasse sig globalisering af markedet. Producentorganisationer kunne hjælpe mindre landmænd med at opnå en bedre position på markedet og måske endda indgå som partnere for fødevarerindustrien, hvis de har en stærk ledelse.

CEJA foreslår derfor, at man udvikler en klar strategi for et nyt og bæredygtigt partnerskab bestående af alle aktører i fødevarerhvervet. Formålet med dette partnerskab er at øge konkurrenceevnen. Et af elementerne i det nye partnerskab kunne indeholde en permanent *task force* der bringer alle interessenterne fra fødevarerækæden sammen, herunder unge landmænd.

På institutionelt plan ønsker CEJA, at de forskellige generaldirektorater i Kommissionen starter diskussionen om dannelsen af en sådan *task force* hurtigst muligt. Det er vigtigt, at de generaldirektorater, der har tilknytning til landbruget og som har samme målsætning arbejder tæt sammen i denne sag for at sikre et bedre og mere effektivt samarbejde.

Nye værktøjer til styring af risici og kriser i landbruget

CEJA finder det nødvendigt at have et effektivt indre marked i fremtiden for at gøre europæisk landbrug konkurrencedygtigt. CEJA anmoder derfor Kommissionen om en klar ide til et fremtidigt system med fælles markedsregler, der tillader landmænd at organisere sig. Disse regler skal garantere fødevarerens sikkerhed og fødevarerforsyningen såvel som gennemsigtigheden og dermed rimelige priser for forbrugeren og flere muligheder for udvikling – og indkomst – for unge landmænd.

For at kunne møde de nye udfordringer i det 21. århundrede har unge landmænd brug for nye og innovative markedsinstrumenter til styring af risici og kriser i landbruget. Sådanne instrumenter vil medvirke til at sikre en stabil europæisk fødevarerforsyning til fælles gavn for forbrugere og producenter.

CEJA ønsker derfor at konkrete værktøjer til krisestyring bliver udviklet og opstillet i forbindelse med sundhedschecket af den fælles landbrugspolitik. Disse ledelsesværktøjer kan tjene som supplement til andre markedsinstrumenter. CEJA understreger nødvendigheden af et realistisk budget til oprettelsen af risikostyringsprogrammer i alle medlemsstater.

Promotions- og markedsføringsprojekter

CEJA mener, at det er nødvendigt at indføre en decideret europæisk promotionspolitik for europæiske landbrugsprodukter, både til eksport og til det indre marked. Denne politik bør tage anerkendelsen af de europæiske sociale og miljømæssige standarder samt emner som husdyrvelfærd eller offentlige ydelser leveret af landmanden på internationalt niveau i betragtning. Der er behov for at fremme markedsføring og promotion af hele landbrugssektoren, organiseret på alle niveauer. Forskellige organisationer for unge landmænd har startet promotionskampagner om landbrug og landbrugets image i samfundet. En anden mulighed for promotion af landbrug er at bruge internettet til e-handel. Unge landmænd kan f.eks. oprette en hjemmeside til fremme af regionale kvalitetsprodukter. Ved at informere forbrugerne om produktionsmetoder og om de mennesker der er involveret i produktionen bliver forbrugerne forsikret om de traditionelle produkters høje kvalitet. Mærkningssystemet for PDI og PGI produkter (beskyttet oprindelsesbetegnelse/beskyttet geografisk betegnelse) indikerer, at der er tale om traditionelle produkter, og brugen af en hjemmeside til markedsføring giver bedre forståelse mellem unge landmænd og forbrugerne og øger interessen for lokale produkter.

Mærkning og europæisk præference

Mærkning giver forbrugeren bedre information, som anerkendt i EU lovgivningen. Oprindelsesbetegnelse er ikke kun forenelig med EU-regler, men også med WTO

forhandlingerne. Det er nødvendigt at reetablere forbindelsen mellem jord og bord og at indsnævre kvalitetskonceptet snarere end at udvide det. CEJA er derfor fortalende for en mærkningsordning, der angiver produkternes oprindelse og forbinder dem med det område, hvor de blev produceret. Det ville vise landbrugsproduktionens mangfoldighed med en markedsorienteret tilgang. Man kunne også oprette et lokalt konsortium bestående af forbrugere, landmænd og detailhandlen med det formål at fremme forbruget af lokale og regionale fødevarer. Dette konsortium kunne også mødes med forskere og trendsættere for at udvikle konkrete forslag til, hvordan man rustet sig til globaliseringen.

Frihandel og spørgsmålet om gennemsigtighed i markedet

I en globaliseret verden kan ethvert produkt der er importeret fra andre lande og som er blevet forarbejdet i Europa kaldes europæisk. Det er ikke fair over for forbrugerne og CEJA understreger derfor vigtigheden af at angive oprindelsen på alle landbrugsprodukter, såvel som oprindelsen på alle ingredienserne i et forarbejdet produkt for at skabe en situation med gennemsigtighed – både for forbrugeren og for producenten. Løsningen på dette problem er temmelig let og koster ikke engang penge. Det eneste unge landmænd i Europa beder om er tydeligere markedslovgivning sammen med en ny tredje søjle i CAP reformen: gennemsigtighed. I CEJA mener vi, at produkternes oprindelse skal anføres og dermed forbindes produktet med det område, hvor det er produceret. Dette vil også støtte dynamikken i lokal og regional udvikling. Det er derfor nødvendigt med gennemsigtighed i den fælles landbrugspolitik for at kunne sikre en fri og fair konkurrence på det indre marked og på eksportmarkederne.

En stærkere forbindelse mellem forskning og landbrug og en styrkelse af mulighederne for uddannelse og rådgivning

En stærkere tilknytning til forskningssektoren er nødvendig for at øge landbrugets konkurrenceevne. Indtil nu har der ofte været for stor afstand mellem den videnskabelige, teoretiske tilgang til jordbrugets problemer og den praktiske landbrugssektor. Forskernes resultater kommer ikke landmanden for øre og på den anden side er forskere ofte ikke opmærksomme på de reelle behov i landbruget, fordi de ikke får den nødvendige feedback. CEJA mener, at samarbejdet mellem de to sektorer bør styrkes for at gøre landbruget i EU mere attraktivt og konkurrencedygtigt på det globale marked. CEJA anmoder om, at man intensiverer harmoniseringen af forskning inden for EU samt harmoniserer godkendelse og brug af resultater.

Unge landmænd bør have flere muligheder for at forberede sig på de nye udfordringer gennem uafhængig og let tilgængelig uddannelse og rådgivning. Finansieringen heraf skulle være en kombination af offentlige og private midler.

Adgang til kredit for unge landmænd

Unge landmænd har behov for nye finansielle værktøjer, når de etablerer sig som landmænd. Disse værktøjer kunne udvikles efter samme model som allerede eksisterer i nogle lande, f.eks.: investeringskapitalspræmier, statsgaranterede obligationer og rentetilskud. Disse værktøjer burde blive styrket og anvendt på europæisk niveau.

5. Konklusion

I denne erklæring har unge landmænd forsøgt at give et første bud på forventninger og visioner til en fremtidig landbrugspolitik og fremtiden for europæisk landbrug generelt med særlig henblik på konkurrenceevnen og dens politiske værktøjer.

De præsenterede ideer vil blive yderligere udbygget gennem diskussioner, arbejdsgrupper og seminarer. Et af de centrale elementer i vores holdning vil altid være ikke kun at se 2-3 år frem, som mange politikere gør, men at se 20 eller 30 år frem eller endnu længere.

Endvidere vil enhver landbrugspolitik og ethvert værktøj være nødt til at fokusere på konkurrenceevne og bæredygtighed, da det er to fundamentale elementer i en vital landbrugsvirksomhed, der opererer i et landdistrikt. Det er derfor klart, at den fælles landbrugspolitik skal være fremtidsorienteret og ikke bare betale folk for det de udrettede for 10 år siden!

Vi anmoder om en mere helhedsorienteret fælles landbrugspolitik, der støtter de aktive landbrugsvirksomheder, der er villige til at investere i landbrug for at kunne møde udfordringerne på markedet.

Til sidst minder vi om at mindre begunstigede områder har brug for særlig opmærksomhed, selvom konkurrenceevnen i disse regioner ikke er så stærk som andre steder, fordi de spiller en vigtig rolle i arealforvaltning, miljøbeskyttelse og ved bevaring af levedygtige landdistrikter.